

**Rozvoj lidských zdrojů TUL pro zvyšování relevance,
kvality a přístupu ke vzdělání v podmínkách Průmyslu 4.0**

Základy KOLORISTIKY

Lektor: doc. Ing. Michal Vik, Ph.D.
doc. Ing. Martina Viková, Ph.D.

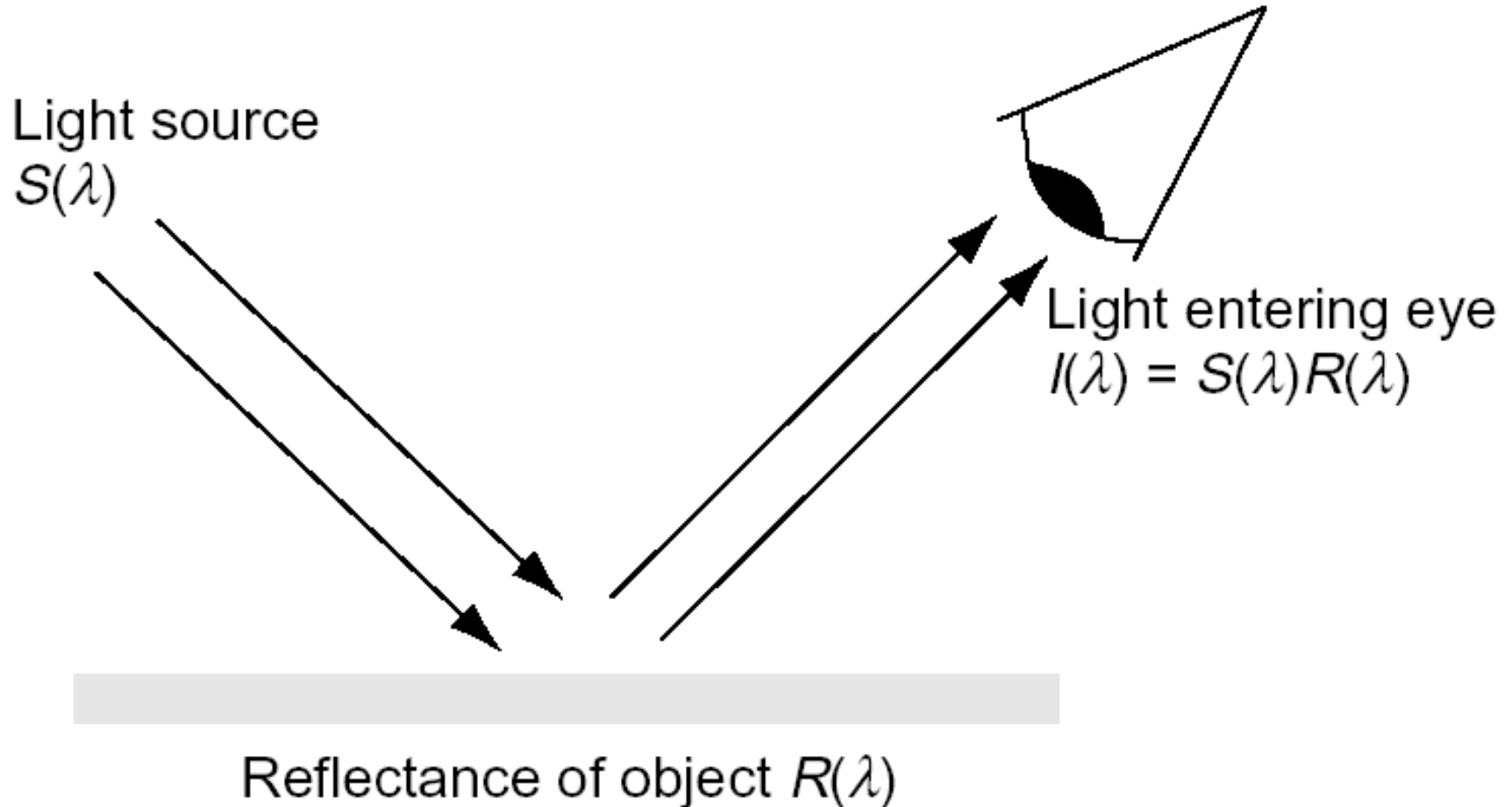
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

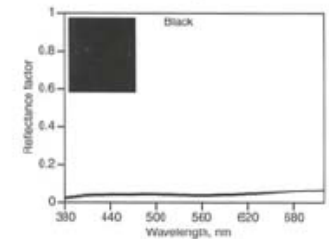
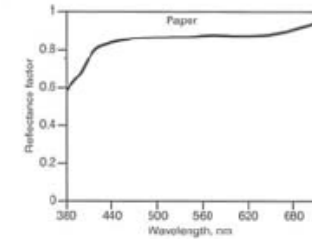
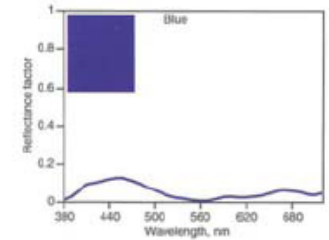
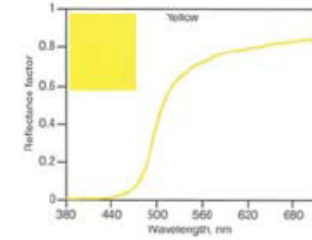
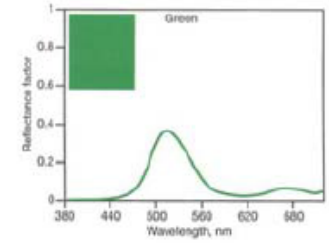
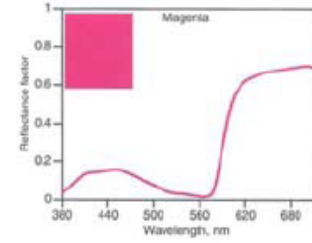
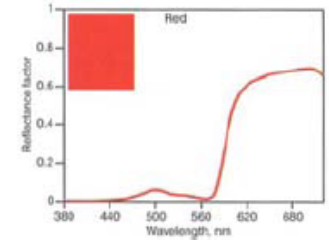
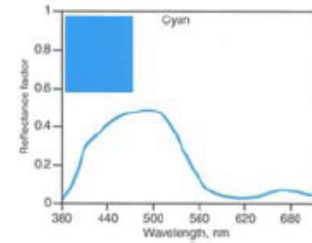
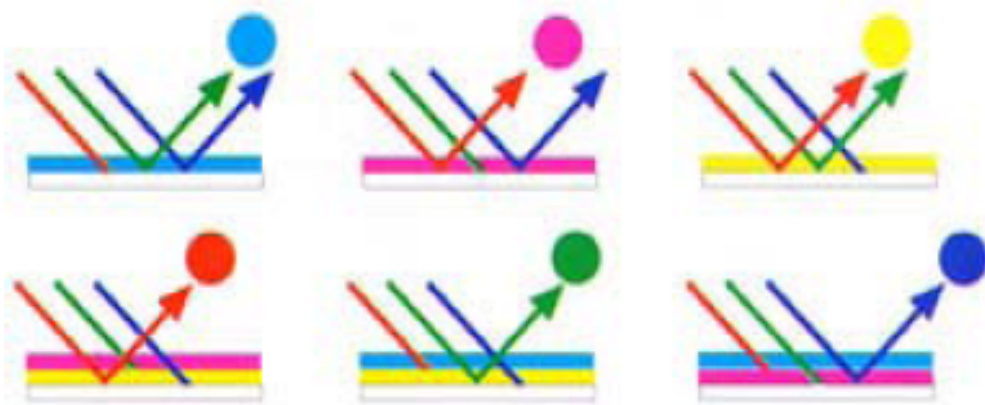
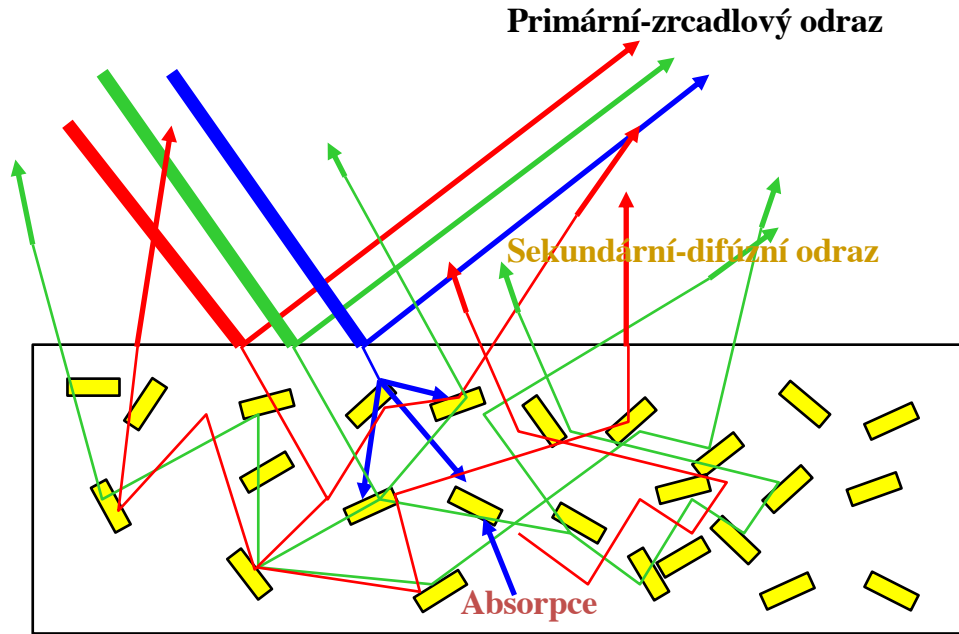
Měření barev

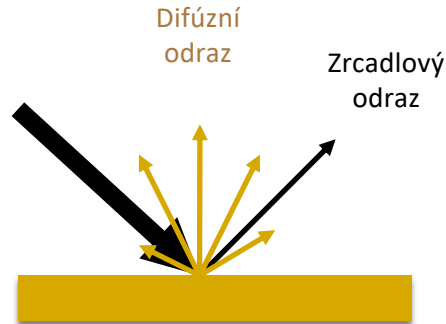
Vizuální triplet

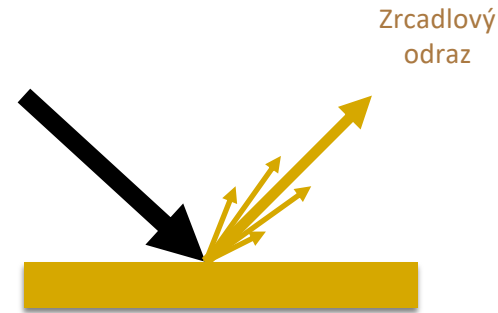
Spektrální vlastnosti objektů

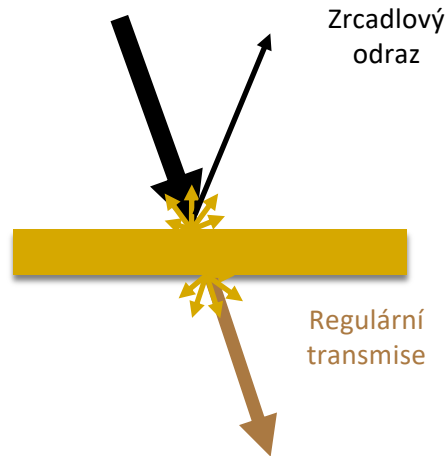
Základní rozdělení objektů podle interakce se světlem

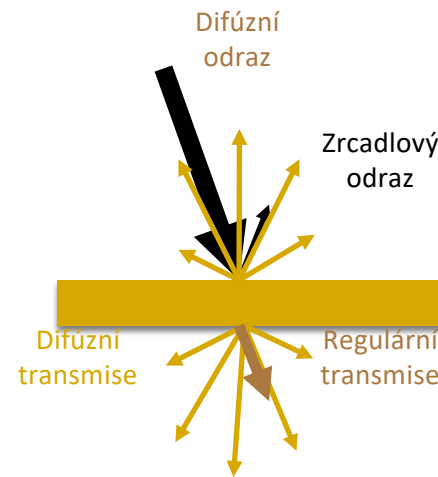
Objekty neprůsvitné
- nekovové

Objekty neprůsvitné
- kovové

Objekty průhledné
- podíl difúzního odrazu
nebo transmise $\rightarrow 0$

Objekty průsvitné
- podíl zrcadlového odrazu
nebo regulární transmise $\rightarrow 0$

Přístroje

Geometrické atributy
lesk, mat, textura atd.

Barevné atributy

Fyzikální analýza

Psychofyzikální analýza

Spektroradiometr

Spektrofotometr

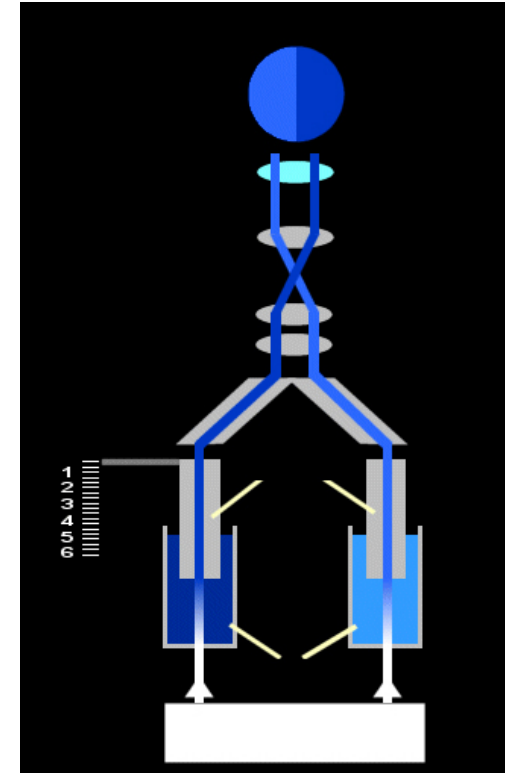
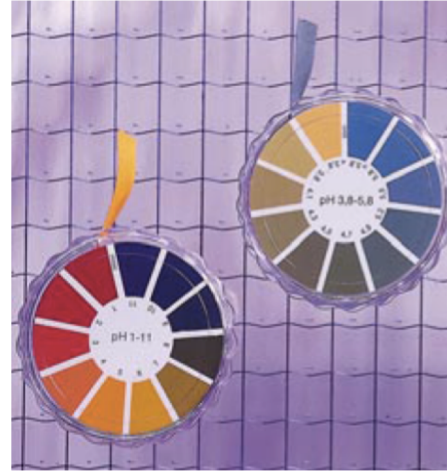
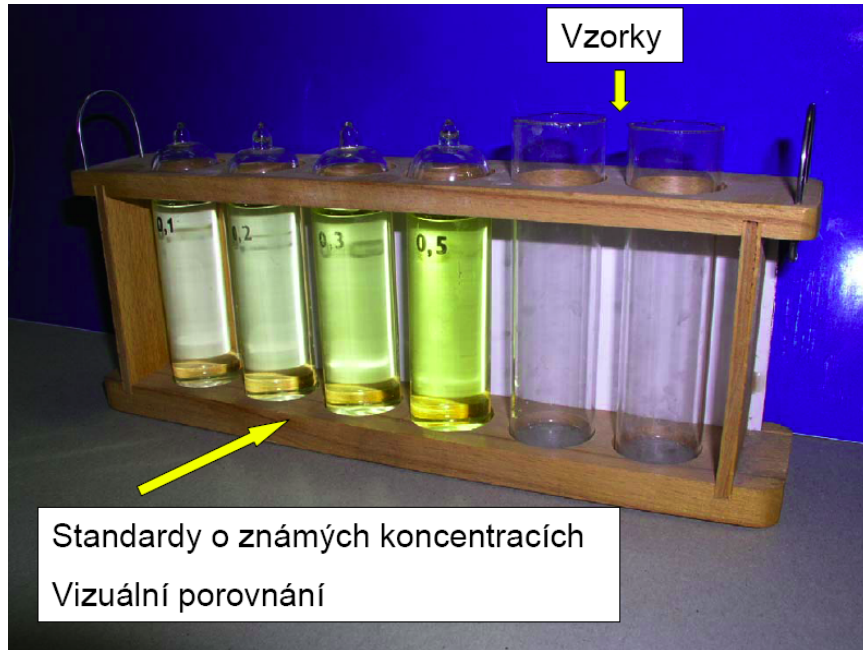
Kolorimetr

Objektivý mód

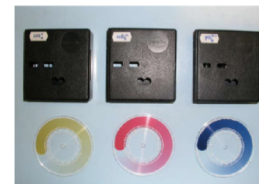
Odraz (remise)

Prostup (transmise)

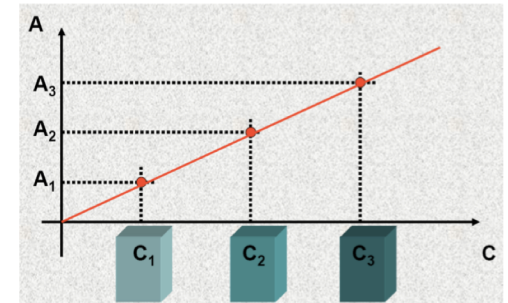
Vizuální kolorimetrie

$$A = \varepsilon \cdot c \cdot l$$

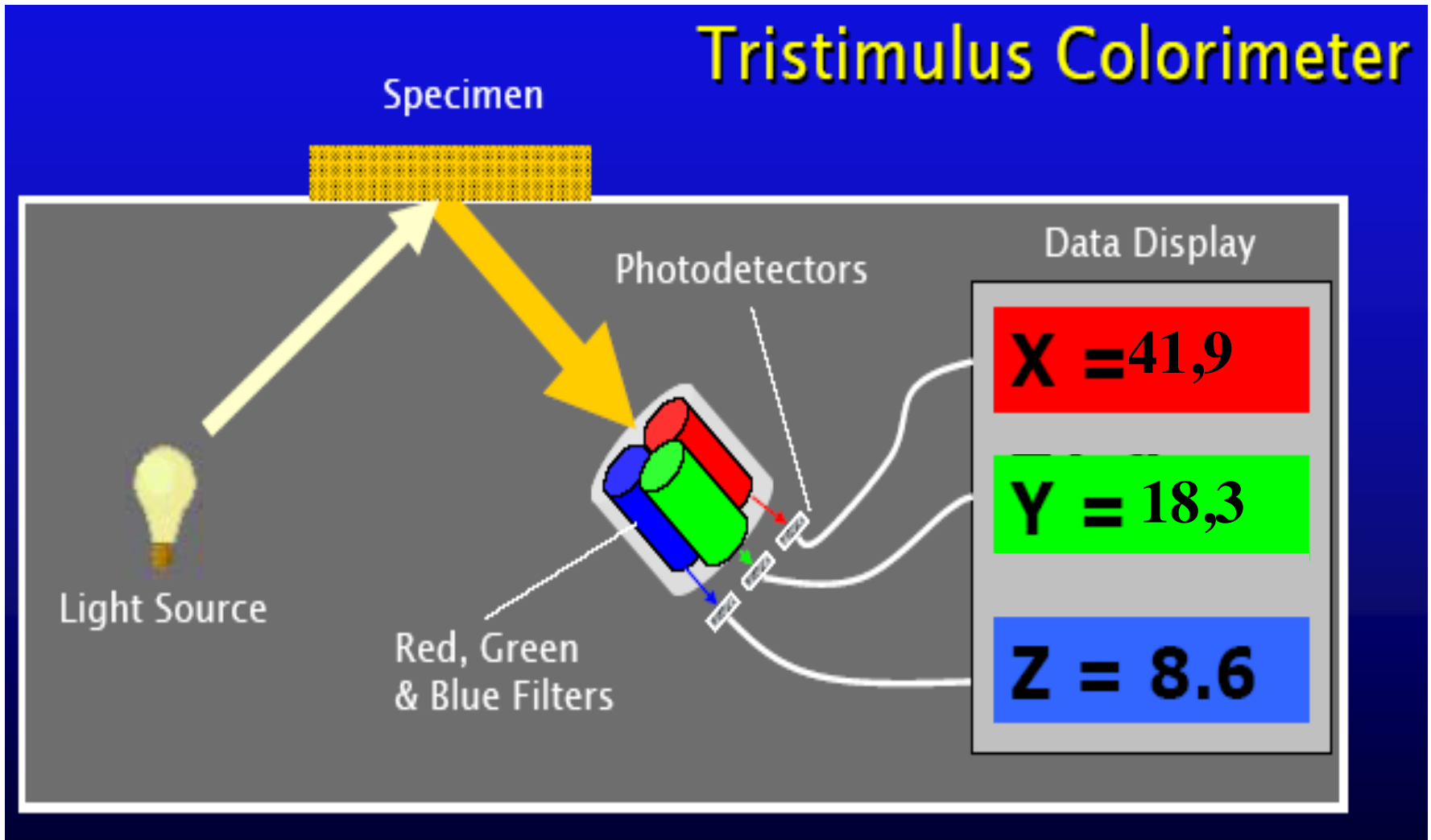

Duboscqův kolorimetr

Kolorimetri I

Tristimulus Colorimeter

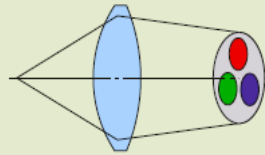
Kolorimetry II

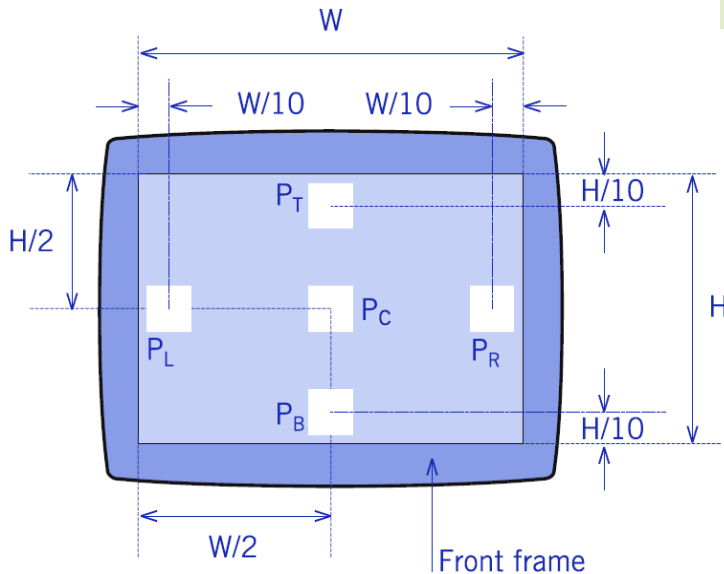
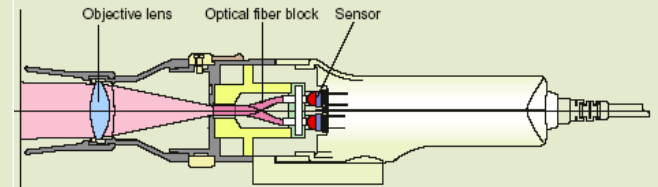
Kalibrace monitorů

Optical system of conventional measuring instruments

CA-210 optical system

Applications

Rear Projector, PDP, LCD, OLED, FED
 Chromaticity Inspection / Adjustment
 Quality Control of Chromaticity.
 White-Balance Inspection / Adjustment
 Gamma Inspection / Adjustment.
 Contrast Inspection / Adjustment

Photo shows Universal Measuring Probe

Spektrofotometry I

datacolor
international

Byk color

 x-rite

 GretagMacbeth™

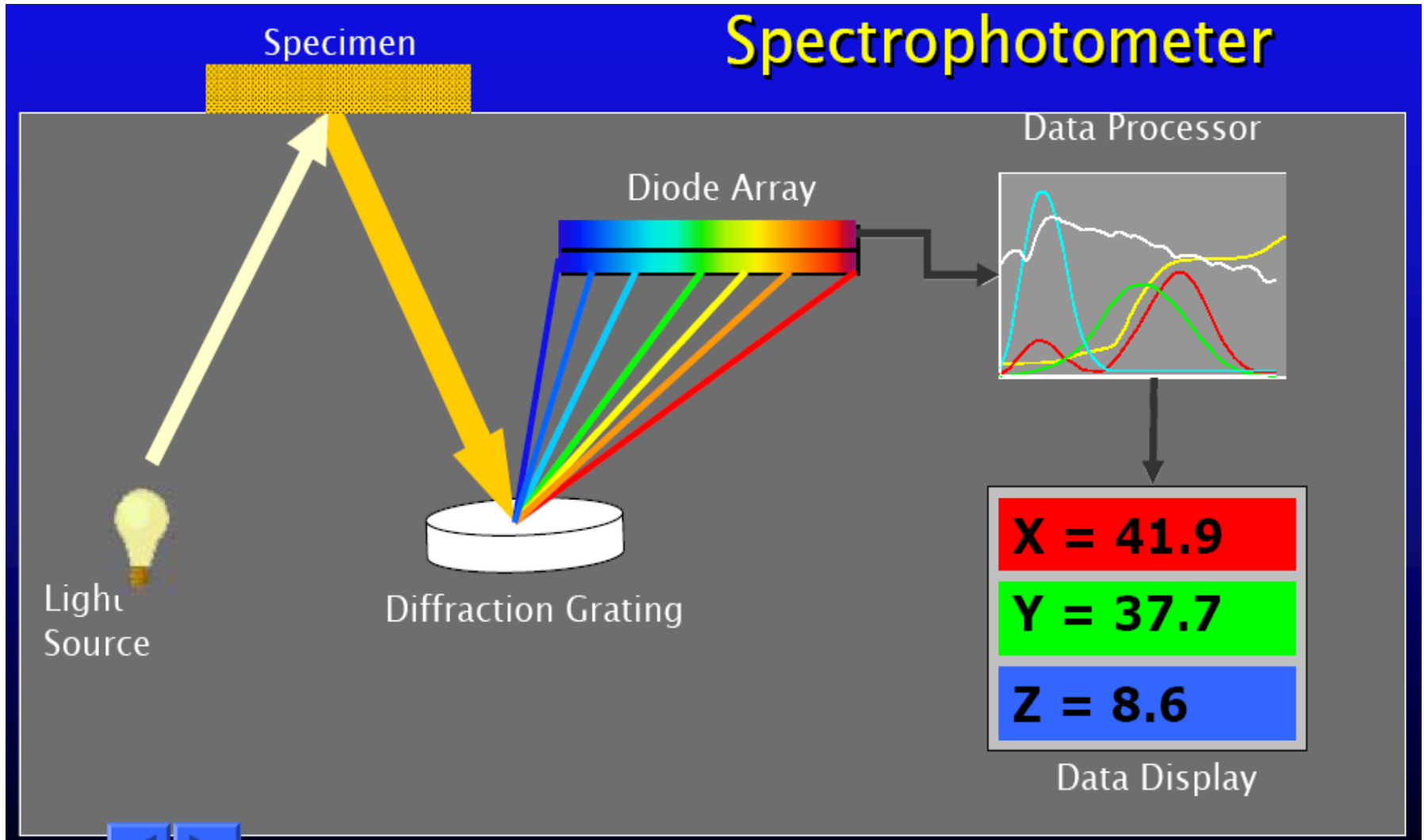

MINOLTA

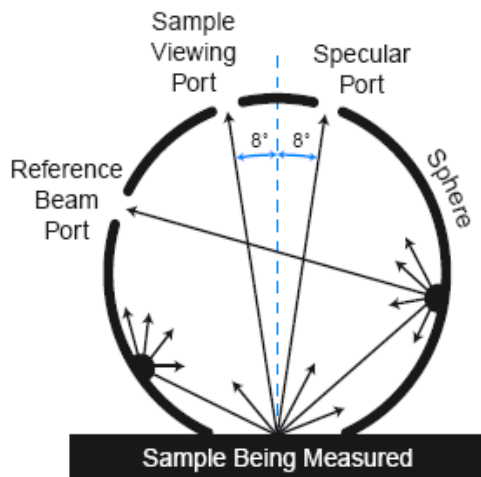

 HunterLab

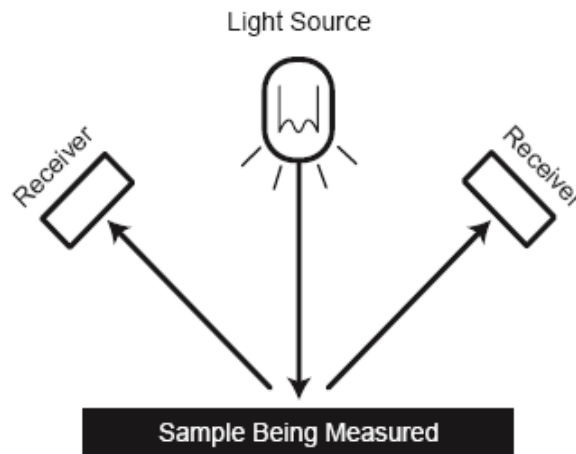
Spektrofotometrie II

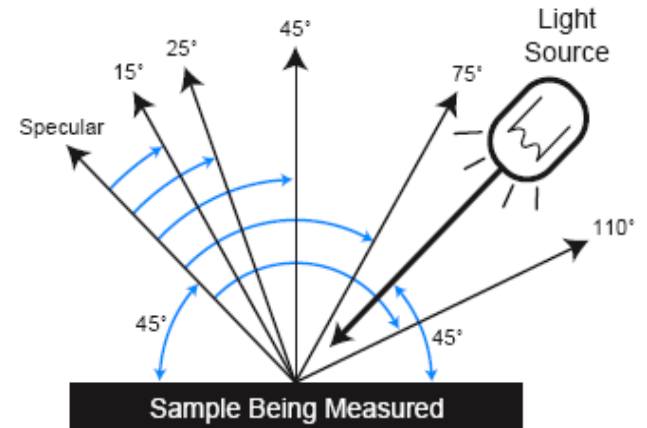
CIE konfigurace geometrií osvětlování a měření

d/8 - difuzní

0/45 - úhlová

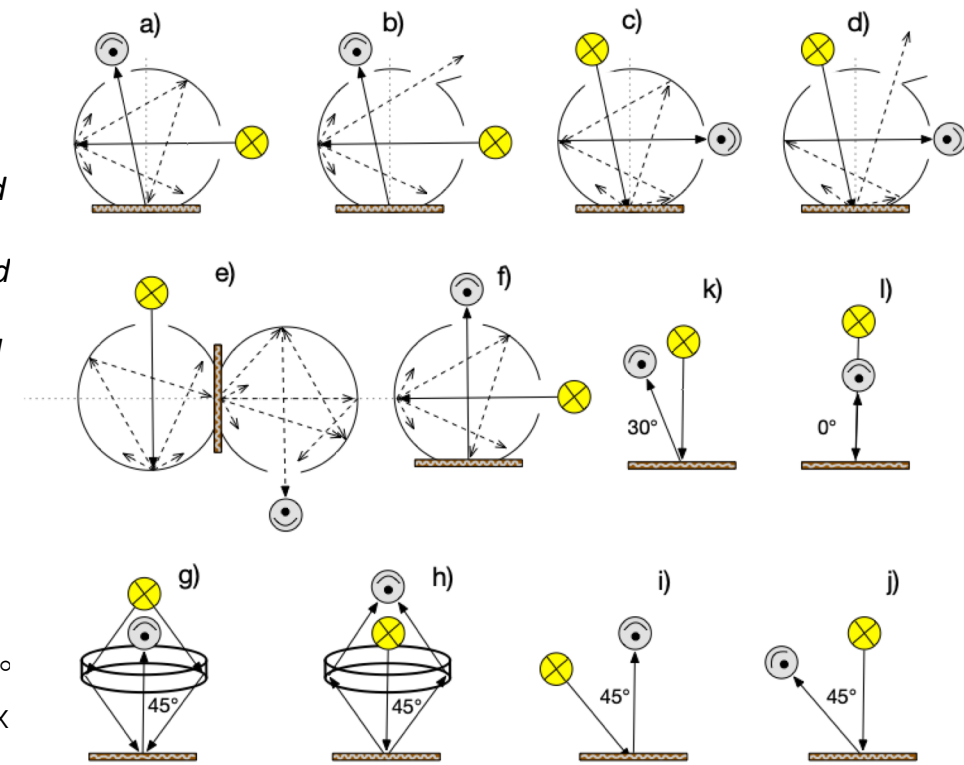

víceúhlová

Současné doporučení CIE pro měření odrazivosti

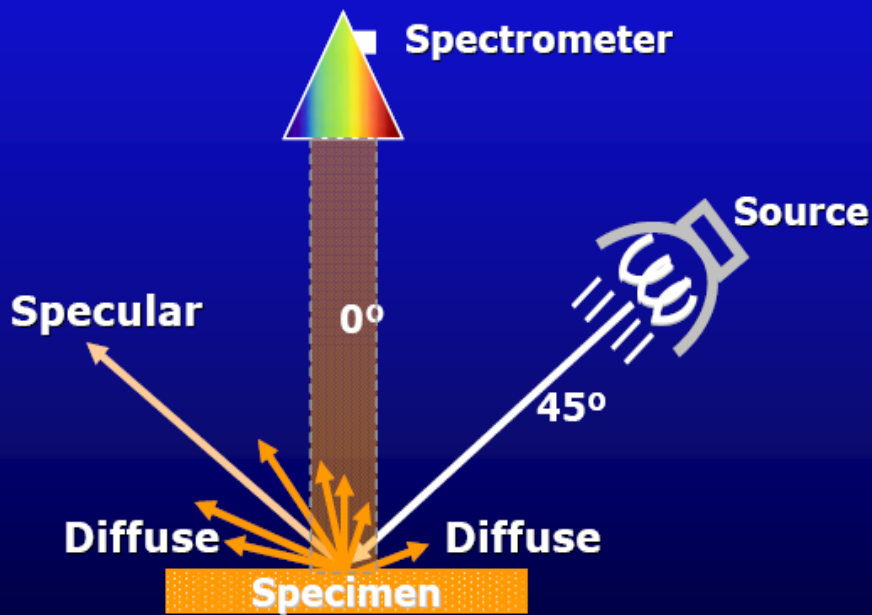
CIE 15.3 (2007) Colorimetry 3-rd edition

- 1) Diffuse: eight-degree geometry, specular component included ($d_i:8^\circ$)
- 2) Diffuse: eight-degree geometry, specular component excluded ($d_e:8^\circ$)
- 3) Eight degree: diffuse geometry, specular component included ($8^\circ:d_i$)
- 4) Eight degree: diffuse geometry, specular component excluded ($8^\circ:d_e$)
- 5) Diffuse / diffuse geometry (d:d)
- 6) Alternative diffuse geometry (d: 0°)
- 7) Forty-five degree annular / normal geometry ($45^\circ a:0^\circ$)
- 8) Normal / forty-five degree annular geometry ($0^\circ:45^\circ a$)
- 9) Forty-five degree directional / normal geometry ($45^\circ x:0^\circ$)
- 10) Normal / forty-five degree directional geometry ($0^\circ:45^\circ x$)

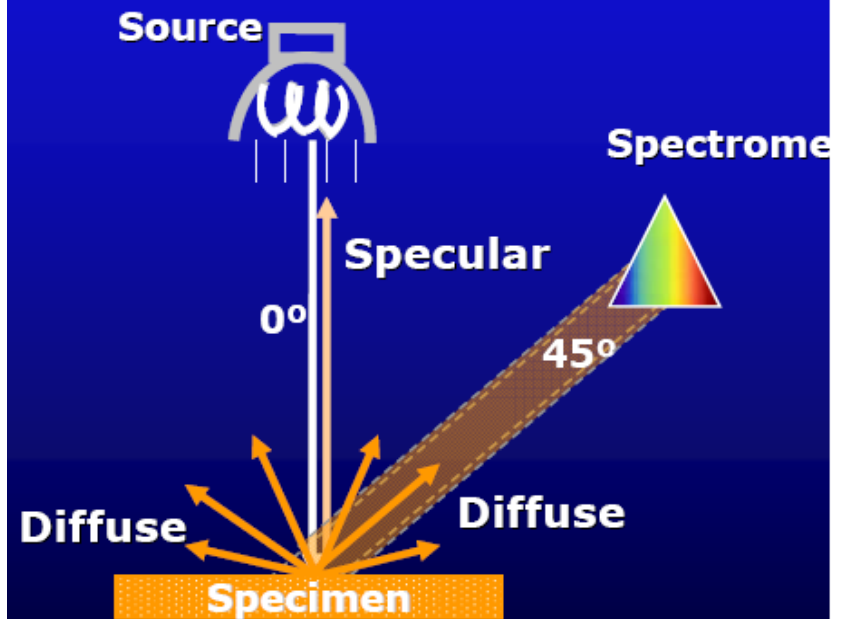

Měření spektrálního činitele rozptylného odrazu

45° Illumination/0° Measure

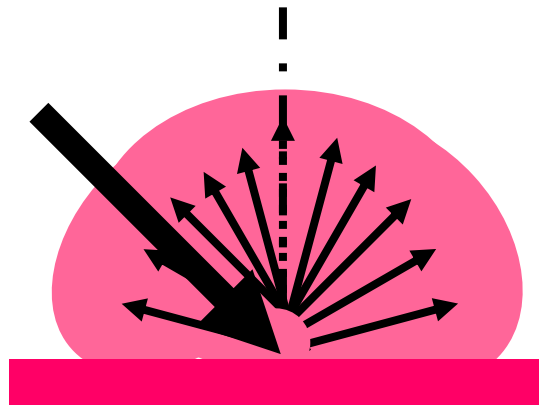

0° Illumination/45° Measure

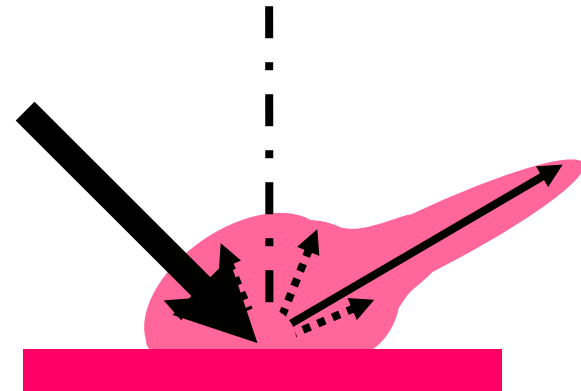

Odraz světla na různých površích

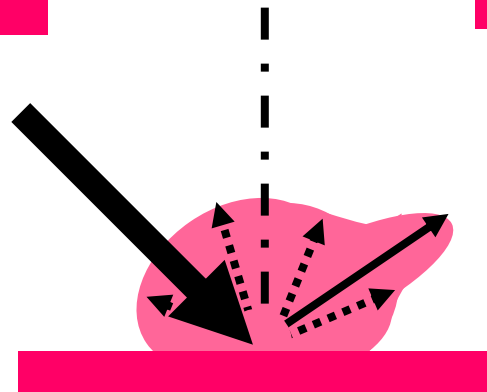
Geometrie 45/0

Matný

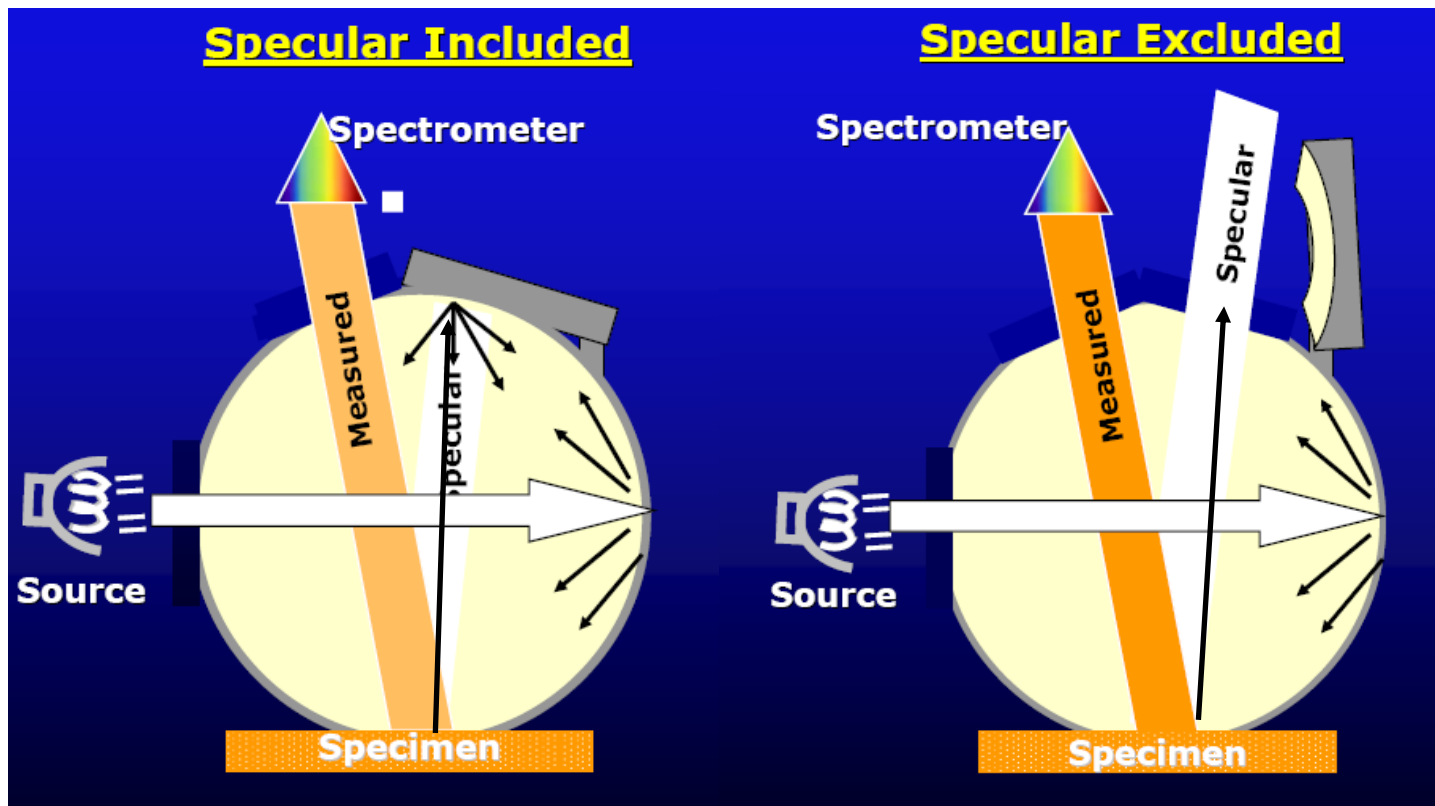
Vysocelesklý

Polomatný

Měření celkového spektrálního činitele odrazu

SCI-
Specular component included
(včetně zrcadlové složky odrazu)

$D/8^\circ$

SCE-
Specular component excluded
(bez zrcadlové složky odrazu)

Geometrie 0°/45°

SCE

(bez zrcadlové složky odrazu)

ΔL^*

1.4

Δa^*

-1.5

Δb^*

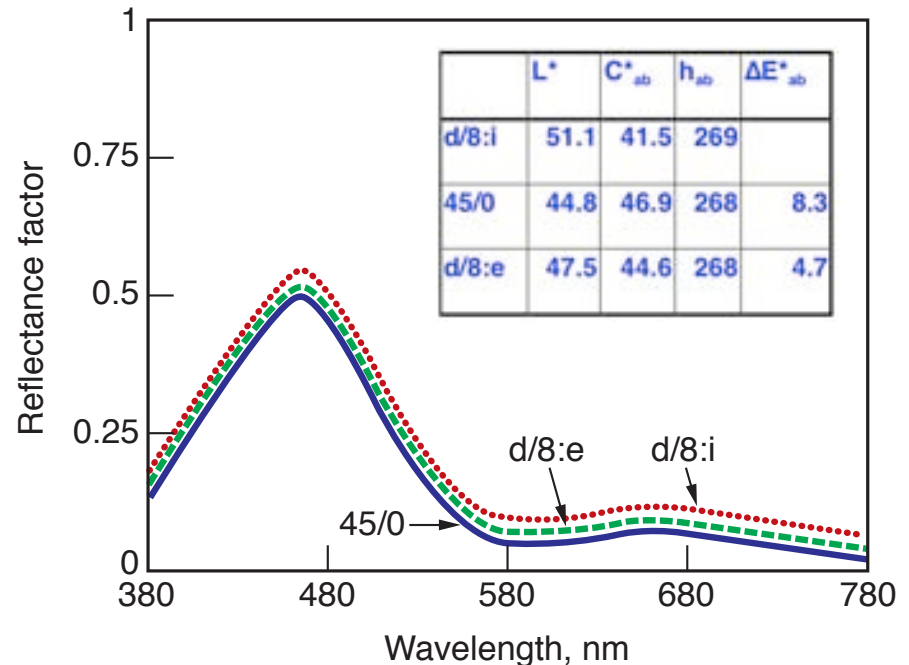
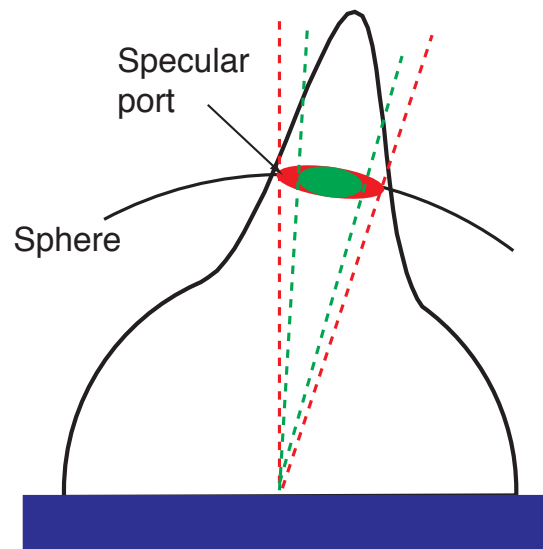
-1.2

Geometrie d/8°

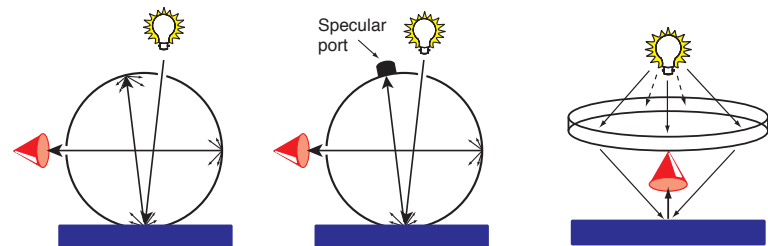

	ΔL^*	Δa^*	Δb^*
SCI – (včetně zrcadlové složky odrazu)	0.0	0.1	-0.0
SCE - (bez zrcadlové složky odrazu)	1.8	-1.6	-0.9

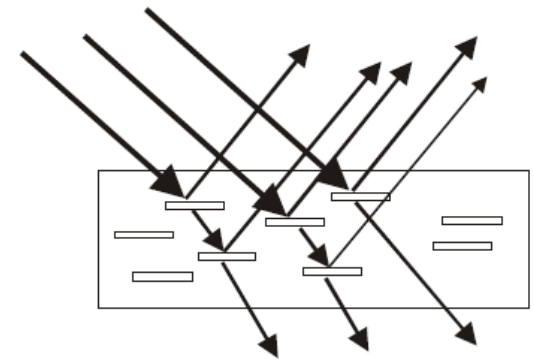
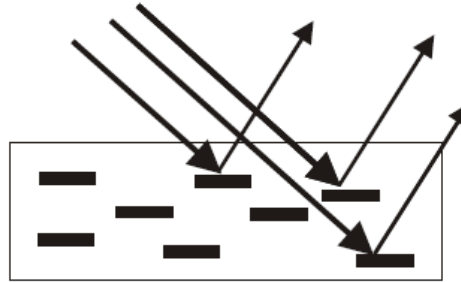
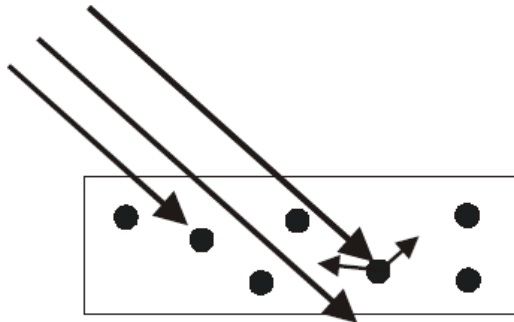
Rozdíly mezi měřícími geometriemi

Rozdíl mezi velikostí výstupní apertury u difúzních měřících geometrií vztahených na ideálně hladký vzorek a velikostí apertury nutné pro vyloučení leskové složky u reálných vzorků má za následek neshodu mezi daty naměřenými 45°:0° (SCE) a de:8°(SCE)

Měření laků I

Absorption pigments:

- | Diffuse scattering (TiO_2)
- | Color is independent of geometry
- | Geometry $45^\circ/0^\circ$ or $\sim 0^\circ/d$
- | CIE and ASTM

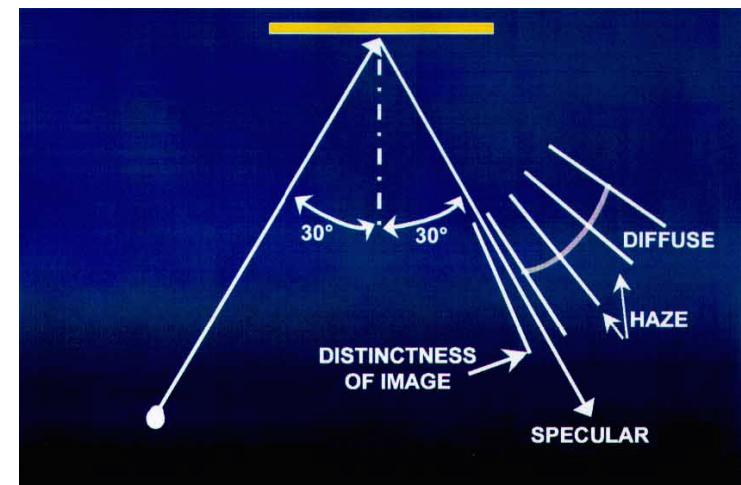
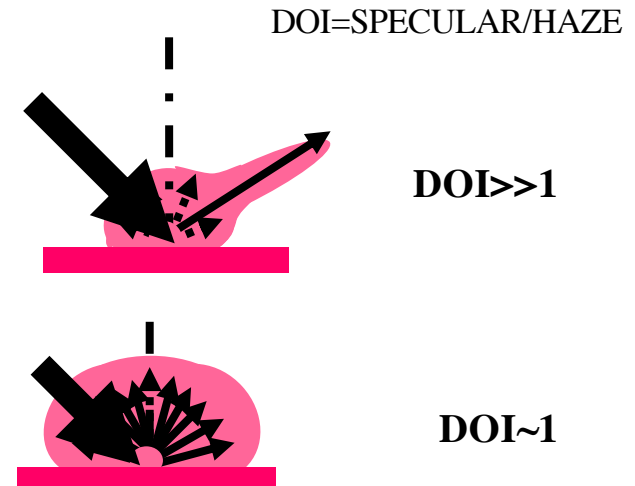
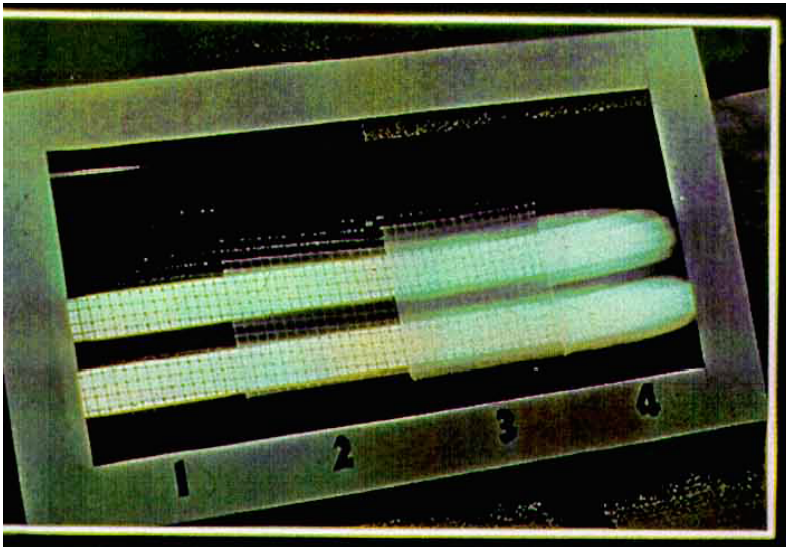
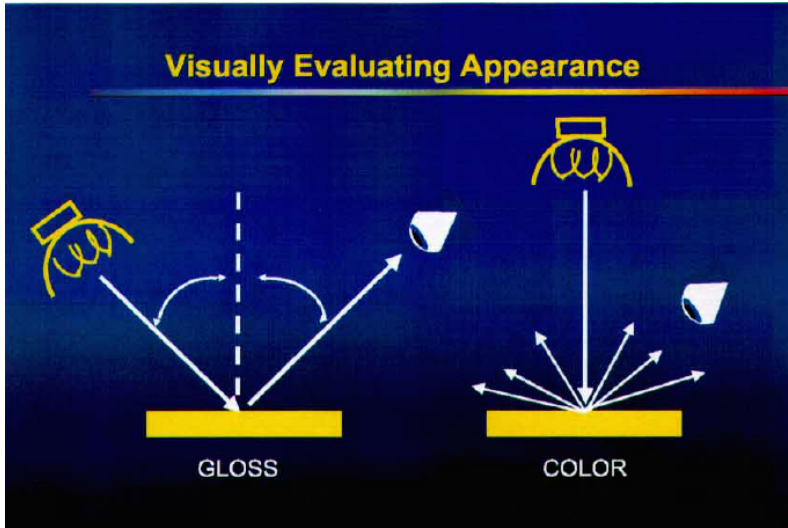
Metallic pigments:

- | Metal-flake (Al) pigments in a clear resin, like mirrors
- | Color depends on the viewing angle
- | Geometry $45^\circ/15^\circ$ & 45° & 110°
- | ASTM

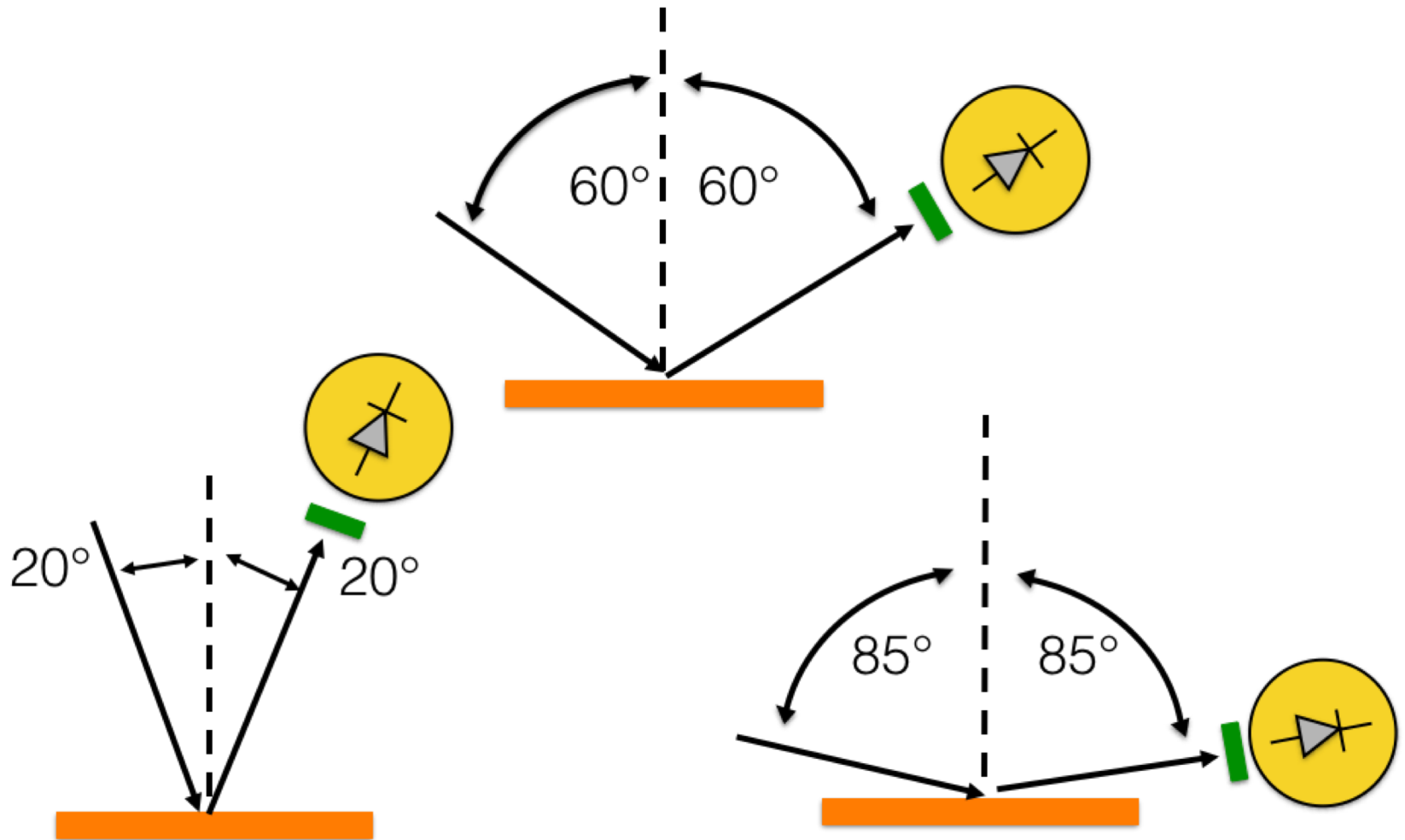
Pearlescent pigments:

- | Small, thin platelet of transparent material (mica coated with TiO_2 ($n=2.4$)), thin-film interference
- | Color depends on the illumination and viewing angle
- | Geometry under study (ASTM)

Měření laků II

Měření laků III

Leskoměry

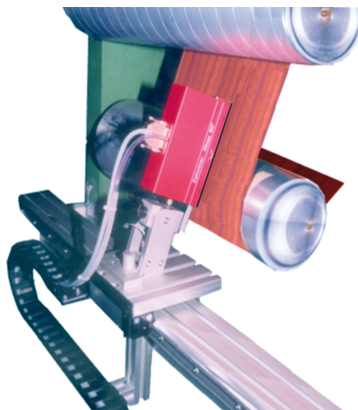
X-Rite

Konica-Minolta

Zehntner GmbH

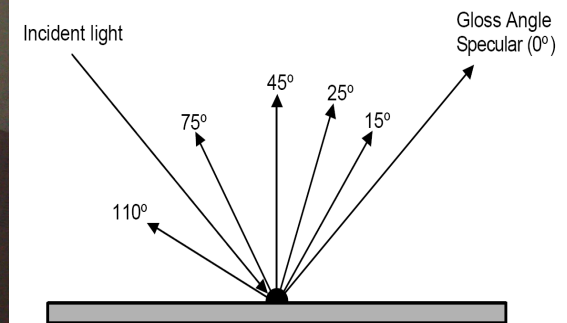
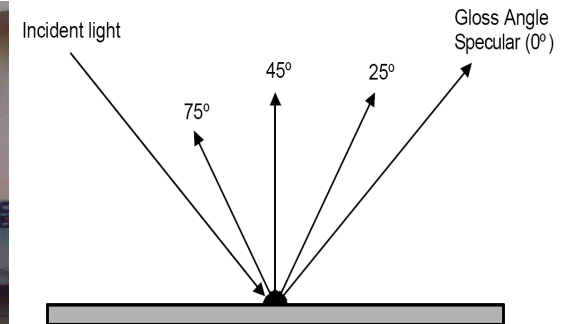
On-line měření lesku

Shanghai Precision & Scientific Instrument Co., Ltd.

Víceúhlové spektrofotometry I

Víceúhlové spektrofotometry II

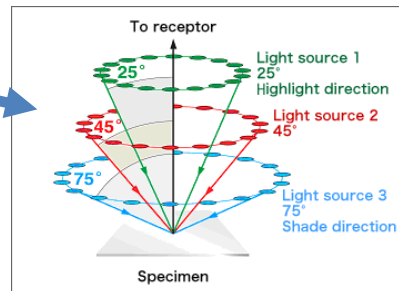
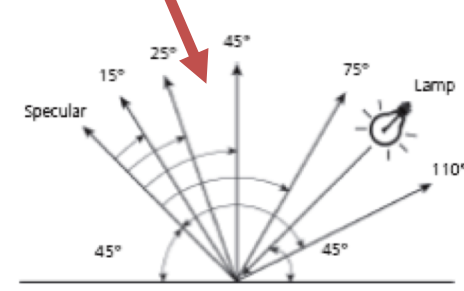
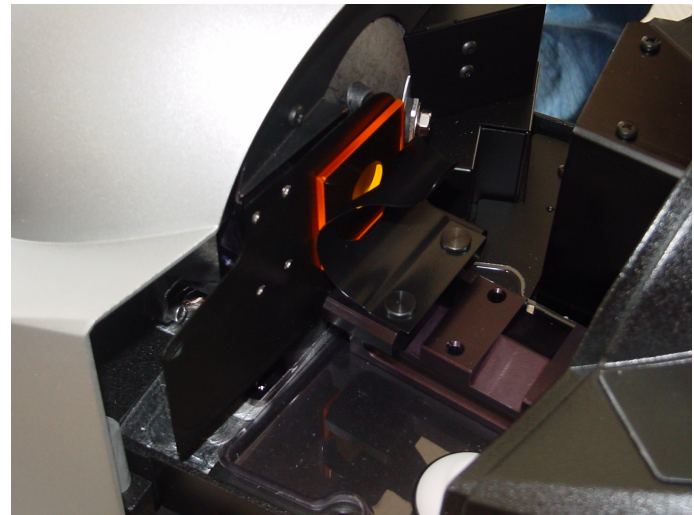
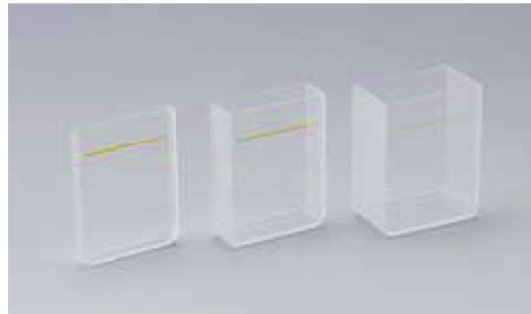
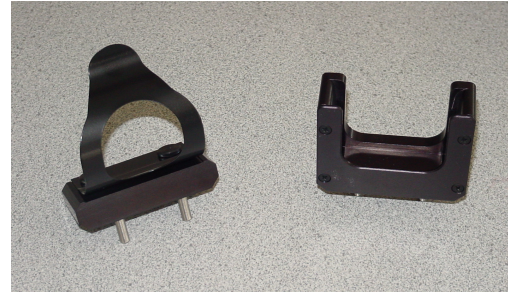
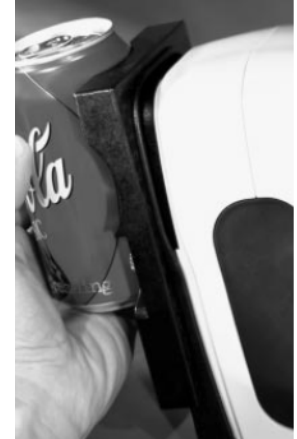
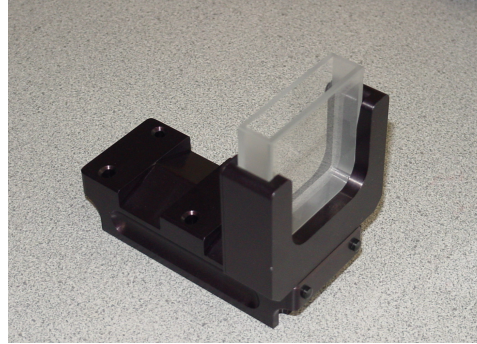

Figure 7: 3-angle circumferential illumination

MA68II illumination and Viewing Angles

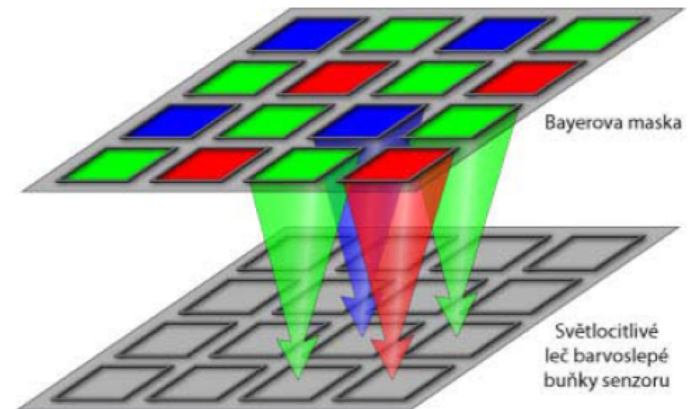
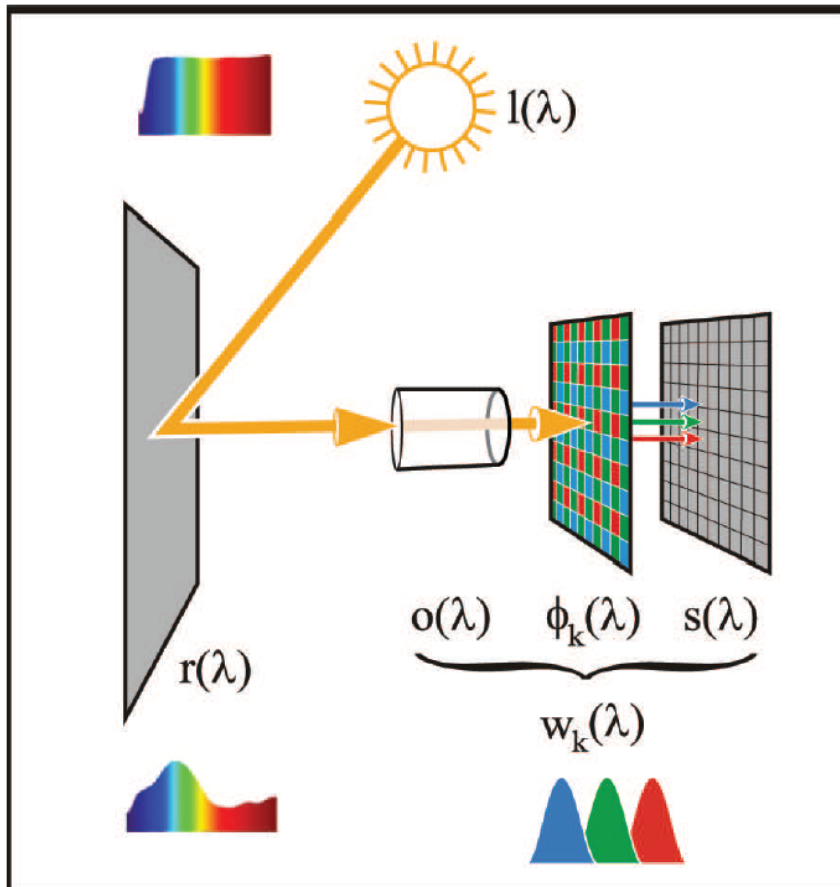
Příslušenství

Obrazová analýza I

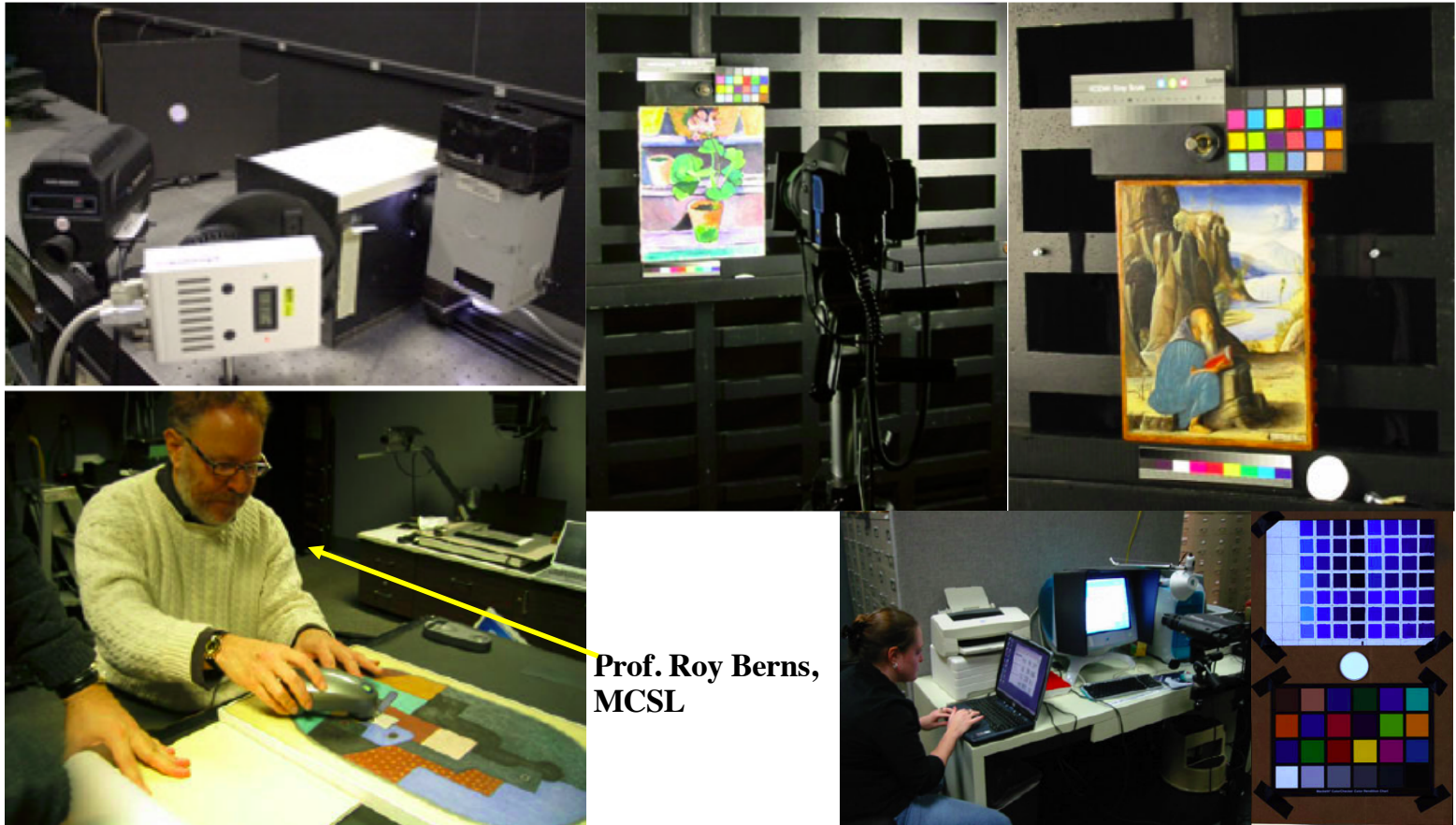

Obrazová analýza II

Aby bylo možné zjistit barvu, a tím vytvořit plnobarevný pixel obrazu, pomáhají si fotoaparáty malým trikem založeným na tzv. **Bayerově masce**. Bayerova maska je soustava tristimulárních filtrů umístěných před senzorem - každá buňka senzoru je pak citlivá pouze na světlo určité barvy.

Obrazová analýza III

Adopted from Technical Report „Imaging at the National Gallery of Art, Washington D.C.“

Údržba systémů měření

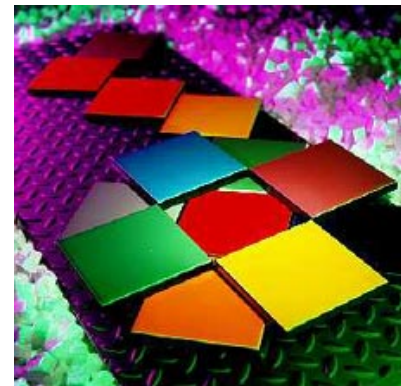
-PÉČE O SPEKTROFOTOMETR

-UCHOVÁVÁNÍ KALIBRAČNÍCH STANDARDŮ V ČISTOTĚ A SPECIÁLNÍM PRACHOTĚSNÉM BOXU

-DODRŽOVÁNÍ JEDNOTNÉ METODIKY KALIBRACE (správná pozice kachlí a černého standardu vůči aperturnímu otvoru, pozor na mechanické poškození)

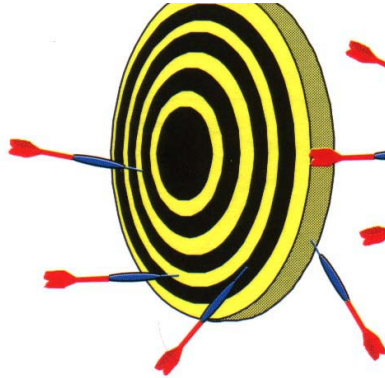
-PREVENTATIVNÍ ÚDRŽBA

- SLEDOVÁNÍ ODCHYLEK MĚŘENÍ

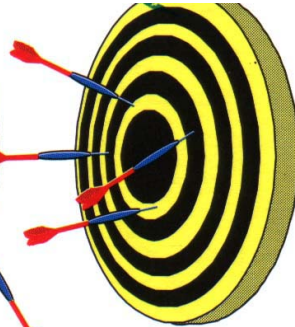

Přesnost a Správnost

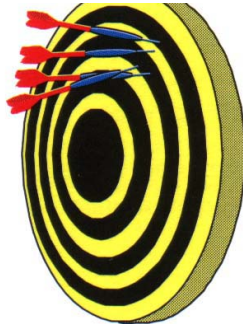
Nepřesné a nesprávné měření

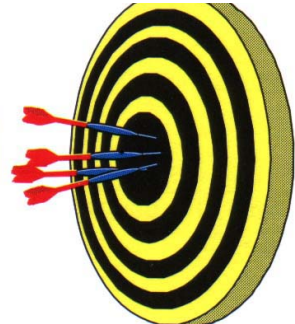
Nepřesné a správné měření

Přesné a nesprávné měření

Přesné a správné měření

Kalibrace – proces zajišťující přenositelnost přístrojem naměřených hodnot vůči národním a mezinárodním mírám.

Ověření - proces zajišťující schopnost přístroje poskytovat přesná a správná měření vůči národním a mezinárodním mírám.

Kdo může provádět kalibraci?

- Operátor přístroje
- Vedoucí laboratoře
- Interní kalibrační tým
- Externí kalibrační servis
- Výrobce přístroje
- Ve všech případech je nutné zaškolení a potřebná dokumentace

